

KIADÓ HIVATAL:

Szikes Antal könyvnyomdája, hova az előfizetési pénzek, hirdetések és minden a kiadóhivatalt érdeklő közlemények küldendők.

Nyitvatartásban egy sor közlési díja 10 krajcár.

Hirdetések jutanyos áron vétetnek fel.

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

SZARVAS VÁROS HIVATALOS LAPJA.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 frt. — kr.
Félévre 2 frt. 50 kr.
Negyedévre 1 frt. 25 kr.

SZEKESZTŐSÉG:

Belicey-ut 15. szám
hova a lap szellemi részét
illető közlemények küldendők.

Kéziratok nem
adatnak vissza

Az ideai aratás.

Mint mikor zökkenő nyári déltájban egyszerre sűrű, fekete felhők tornyosulnak a láthatáron és a szegény földmives ember nehéz lélegzetvétellel tekint fel az égre, a babonás nép megkondítja a harangokat, felhő elé harangozván, mindenki aggódik és töpreng a rögtön bekövetkező irtózatossághoz. Irtózatossághoz, mely tönkreteszti a föld bő gyümölcsét: ilyen aggodalmak között indult meg az ideai aratás. Ezt megelőzőleg már hetekkel, hónapokkal izgatott jártak be az Alföldet és a földmives-népet „felvilágosították” a felhő, hogy erősen meg van csalva. A föld terméséből nagyobb rész illeti meg, mint amennyit a föld ura juttat neki. De ezek a földtulajdonosok szűkkeblűen osztják ki a termésből a részt a dolgos népnek, pedig hát csakis ezen dolgos nép keze munkájának köszönhető az egész aratás, az ur csak nézi a munkát és várja a termést.

A nap forrón tüzel, a földmunkás izzad, folyton törölve verejtékét. Leszáll az est, a földműves a munkától összetörve tér nyugovóra. Ekkor kedélyének ezen feldult állapotában lesi meg a parasztot a szocialista izgató és ennek a munkától agyoncsigázott embernek mondja el, hogy „sic vos non vobis”... Másnak szánatok, másnak vettek, másnak arattok. Jogotok volna az egészhez, de csak egy kis bért kaptok. Mert minden ezeké a falánk és parázna uraké. A szegény ember legjobb barátját, lelki rokonát, egyetlen jöltevéjét látja ebben a szocialista apostolban és hisz neki, követi. Másnap felmondja a munkát, ha felcsigázott köve-

telését a munkaadó nem teljesíti. A példa vonz, az izgató nagy sikereket ér el. Százával, ezereivel teszik, hagyják abban a munkát, végre sztrájkol az egész alföld munkásnépe és félő, hogy az istenadta termés a mezőn, a lábán fog elrohadni, megsemmisülni; mert nem akad munkás kéz, mely azt betakarítsa.

Ez a veszedelem fenyegette az idén az aratást, de hála a hatóságok bölcs és tapintatos közbenjárásának és a magyar munkásnép józan többsége felülkerekedésének, ettől a romlástól ezuttal megóvták hazánkat annak égi és földi pártfogói. Azonban a legkomolyabb intést kaptuk a jövőre nézve.

Ez az ideai agrár-szocialista mozgalom csak egy főpróbája akart lenni annak a nagy társadalmi forradalomnak, a mely kitörőben van mindenfelé. A szocialista mozgalom minden országban észlelhető. A gyáros országokban már évtizedek óta szervezve van. A földműves országokban azonban csak most kezd szervezkedni a szocializmus. Nálunk az idén köszöntött be először ez a kellemetlen vendég, bár évek óta itt settenkedik körülöttünk, de egy ideig ajtókat mutattak neki. Az idén azonban már veszedelmes zene-bonák voltak miattta.

A szocializmus elleni védelemnek vannak közelebbi és távolabbi módszerei. Lehetetlennek kell tenni a szocialista mozgalmat. Erre irányul mindakét módszer. Lehetőleg csirájában kell elfojtani a szocializmust, ha pedig ez az általános társadalmi rend következtében ezen idő szerint még lehetetlen, úgy a már kitört szocialista bajt kell esetről-esetre orvosolni. Hogy minden ember megalégedett legyen és

ne legyen többé panasza, ennek elérése a politikai és társadalmi utopiák közé tartozik.

Valamint testi és szellemi képességük szerint különböznek az emberek egymástól, akként lesznek mindig szegények és gazdagok is, jó módúak és szűkölködők. Ezeket a társadalmi és osztálykülönbségeket eltüntetni lehetetlen, de igenis lehet azokat tűrhetőkké, elviselhetőkké tenni. Erre irányul a józan szocialista-politika, mely nem a tulajdon és családi jogok, az emberiség ezen két legnagyobb mozgató erejének megbénítására, elvételére törekszik, hanem csak a szervezett jogok merevségén akar könnyíteni. Felszabadítani a kötött birtokot, megszüntetni a kiváltságokat az általános jogrenddel szemben, ez a józan szocialista-politika, mely ennek a századnak derekán majdnem az egész világot átalakította, midőn a kiváltságos rendi alkotmányokat megszüntették és a társadalmi szabad versenyt proklamálták. Most már ime alig ötven év után itt van ennek a rendszer-változásnak hatása: a nagy társadalmi baj, a szocializmus.

A szabad versenyben megint csak az erősebb lett a győztes. A jogegyenlőség és a közszabadság intézményeinek megvalósításától várt eredmény, az emberek egyenlősége, az emberek közötti társadalmi különbség eltüntetése nem következett be.

A régi kiváltságos osztály helyébe, mely azelőtt tartotta a föld javait a kezében, most a tőkés osztály lépett; most ennek javára dolgoznak a tömegek, a millió munkáskezek. Azelőtt robotot fizetett a szegény ember a kiváltságos osztálynak, most osztalékot hajt a

TÁRCZA.

A madárfütyty.

(Egy agglagény elbeszélése.)

Hogy miért maradtam agglagény? Hát ti csak arra vagytok kíváncsiak! Érdekel az titeket, kik már régen hymen-rózsaszálcaikat csörgetitek.

Hol is kezdjem? Hó, megvan!

Pompás garconlakást rendeztem be magamnak, nem azért ugyan, mintha garconletet akartam volna folytatni, de vakítani kellett egy gazdag partit kedvéért, kinek fivére gyakori vendégem volt.

Örökségem felét fényes lakásomra költöttem, hogy barátom semmit se kifogásolhasson.

S ő mind egyre sűrűbben keresett fel. Nagyon sok dolga lehetett a városnak e részén, vagy talán már sógorának kezdett tekinteni, szóval haza jött hozzám. Akár éjjel előtt, ha színházból kijöttünk, akár éjjel után, mikor a vig cimborák köréből tértünk meg.

Néha félnapig is kinézett ablakomon, pedig azok csak egy keskeny utcára nyíltak, hol nem igen volt mit látni.

En szörnnyű módon udvaroltam nővérenek, azaz inkább a hozományul ígérkező százezreknek, mert a kisasszonyka iránt ugyan még csak rokonszenvet sem éreztem.

De azért pompásan beletaláltam magamat helyzetembe.

Soha életemben még szerelmes nem voltam, és nem is képzeltem, hogy az érzés valaha befészkelhesse magát szívembe.

Jónak láttam a hölgyecskét elvenni. Mit törődtem azzal, hogy nem szeretem. Szorított a csizma, azon akartam segíteni.

Vagyon kellett nekem, nem feleség, úgy gondoltam boldogulni az életben.

Elveszem, aztán mit törődöm a többivel.

S Madeléné bolondul szeretett engem, de érzelmem nem volt reám nézve kellemes. Vad düh fogott el, ha epedő szemeit rám függesztette.

Mindazáltal elég lelketlen voltam a lánynak udvarolni, s őt reményekre jogosítani.

Elhatároztam, hogy megkérem a kezét.

Tulajdonképpen már rendben is volt a dolgom csak még az ünnepélyes megkérés hiányzott.

Elhatároztam, hogy ezzel a lépéssel sem fogok késlekedni. Azért kellett tehát „mutatni” a pompás berendezéssel, nehogy megsejtsék szerény vagyoni helyzetemet és kifogásolják a lány választását. Leendő sógoromnak sokat beszéltem birtokaimról és mutogattam neki a leveleket, melyeket ti merő gunyból méltóságos és nagyméltóságú földbirtokos urnak ezimeztettek. Szídtam a filokszerát, mely szülőimet tönkre tette, de a világért sem említettem, hogy csak tíz akó bort is alig ezüreteltem belőle. Szóval teljesen abban a hitben tartottam őket, hogy gazdag vagyok és már-már a virilisták lajstromába is felvesznek.

Jó hangzású nevem elég biztosíték volt nekik az előkelő családról.

Erje be Madeléné azzal, hogy családfám visszanyulik Róbert Károlyig.

Hej hiszen, ha pénz lesz, minden lesz!

Csak Madeléné-nel tudtam volna rokonszónvezni. De az nem ment.

— Utóvégre is mindegy! gondoltam.

Ugy sines a föld hátán olyan lény, kit én szeretni tudnék!

Készülődtem a megkéréshez.

Feltártam szekrényem ajtaját és kezdtem magam kihuzni, mint mondani szokták. Mikor aztán pleino parade a tükör elé álltam, olyan csinos legényt pillantottam meg magam előtt, hogy bizony-bizony nem csodálkozhattam, midőn a kis rőthajú Madeléné odáig van utánam! Egyet pödörintettem barna bajszomra, aztán szalonom egyik nyitott ablakába lepve, dudolva hajoltam ki. Magam sem tudom, mit néztem? Rózsaszínű felhőkön át láttam jövőmet felém mosolyogni.

— Madelénét elveszem, százezreit megkapom. Enyém a világ! Tralala!

Ez madárka éles fütyülése válaszolt énekmre.

A hang felé tekintettem.

A szemközti levő ház egyik első emeleti ablaka tárva-nyitva volt. Az ablakban virágok, a virágok mögött egy madárasztal, azon a kalitka, benne a csicsergő kis madár, mely életterveim fűzésében megzavart.

De a kalit mögött is volt ám valami, vagy valaki!

Egy eszményi szép lány!

Pajtások! nem mondhatom ki azt az érzést, nem, esetelhetem azt a keblemen, szívemen, lelkemen hirtelen átcsikázó melegséget, mely mindent elhomályosított

tőkepénzesnek részvényei után. A tőkepénzes jóformán minden ellenszolgáltatás nélkül jut haszonhoz és pedig annál nagyobb nyereséghez, minél silányabban honoráltatik a tényleges, produktív munka.

Ugyancsak a vagyonos osztály, a tőkepénzes még ebben a szabad alkotmányban is kiváltságos helyzetbe jutott, a virilizmus révén. A közszabadság áldásait egyesek zsákmányává teszi a vagyoni és ezzel kapcsolatos politikai befolyás. Nagyon közel járt az igazsághoz minap egy képviselő, ki megjegyezte, hogy újabban egész Európában úgyszólván csak a tőkepénzesek javára hoznak törvényeket, mert az ország gazdasági erejét csak azáltal vélik emelhetni, ha a tőkét gyámolítják. Nem vitatom, hogy azon ország a leggazdagabb, hol legtöbb tőke van felhalmozva, de arra aztán felesleges rámutatni, hogy a fényt ott követi a legsötétebb árnyék is. A forgó tőkének az a természete, hogy a nagyobb felszívja a kisebbet. Az egyes milliósok mellett támadnak millió szegények. Ott van inkább boldogság és megelégedés, hol a föld javai lehetőleg egyenletesen vannak elosztva.

Nálunk Magyarországon eddig még valami nagy szélsőségek a tőke tekintetében nem mutatkoztak. Magyarország nem a milliósok hazája. A tőkepiénz miatt nálunk nincs szocializmus. Kevés a föld ezen a nagy Magyarországon, ez okozza a szocializmust. De ha ma felosztanák egyenletesen a földbirtokot, ötven év múlva megint csak oda jutnánk, hova ma, hogy egyesek kezében latfundiumok lesznek, ezek és ezek pedig szűkölködnek. Így tehát a szocializmus távolabbi okainak megszüntetésére egyelőre kilátásunk nincs.

De annál helyesebb és gyakorlatibb irányt követ a magyar kormány a jelentkező szocialista bajok leküzdése tekintetében. Mert a kormányelnök és utána a többi miniszterek is nem egyszer hangsúlyozták azt, hogy a magyar szocializmust nem csupán a rendőri szempontból kell tekinteni.

A mostani agrár szocialista mozgalmak alatt a kormány megmulatta, hogy ezt az elvet kitűnően érvényesíteni is tudja. Odaállott a munkás és a munkaadó közé, de egész

pártatlanul. Segítette a munkást, hogy reá nézve előnyös egyezséget kössön, viszont megvédte a munkaadót a munkások túlkövetelése elől. Arra törekedett a kormány általában, hogy a kényszerhelyzet úgy a munkásra, mint a munkaadóra nézve kikerültesse.

A fenyegető baj és veszedelem elmúlt, de nem visszajöhetően. Már most kell tehát gondoskodnunk a jövő aratásról. Első dolog lenne a szocialista sajtó korlátozása, legalább annyiban, hogy ezeknek a veszedelmes nyomtatványoknak terjesztését minden áron megakadályozzuk, vagy legalább is felvilágosítókkal ellensúlyozzuk a szocialista nyomtatványok hatását. A preventív rendőri intézkedéseket ki kellene terjeszteni az igazgatókra és ezeknek utaztatását kellene megakadályozni. De főként a cselédtörvényt kellene módosítani és a napszamos munkát szabályozni, különösen a munkabér szerződés hatályosabbá tétele szempontjából.

R.

Figyelmeztetés.

Újabb ismételt panaszok érkeztek a kereskedelemügyi miniszter urhoz, hogy egyes ügynökök különféle hirdetések segítségével iparosainkat külföldön folyamatosan levő ügyvezetett zug-kiállításokra kiállítóknak megnyerni igyekeznek különösen azzal a biztatással, hogy befolyásukkal módjukban van az illető kiállító részére a legmagasabb kiutaltatást biztosítani. Ilyen kiállítás tartatik ez idő szerint Marseilleban és Londonban is. Iparosaink értelmisége tisztában van ugyan azzal, hogy a különféle látványosságokkal kapcsolatban nagy zajjal rendeztetni szokott hasonló zug-kiállítások kizárólag egyes magánvállalatok nyereségési céljainak előmozdítására tartatnak, s így ezen kiállítások inkább csak egyes tapasztalatlan iparosok hiúságának és reklámvadászatának kizsákmányolására törekcsenek, de ma már mindenki tudja azt is, hogy az ilyen nem állami, sem más hatósági védnök-ség alatt nem álló kiállításban elnyert kiállításíró, vagy oklevél semmiféle értékkel nem bír, s ennél fogva az ilyen kiállítások teljesen alkalmas arra, hogy az illető kiállító cégét nevetségessé tegye s így üzleti jó hírnevét is alássa.

Felhívjuk ezek alapján az érdekelt iparosokat, hogy mielőtt bármi néven nevezendő kiállításban való részvételre magukat elhatároznák, ebbeli szándékukat az alulírt kamarában, vagy más iparos önkormányzati testületben hozzák nyilvánosságra, hogy ekként őket a kiállítások felől tájékoztatni lehessen. A kereskedelemügyi miniszter úr az oly kiállításokat, a melyek állami, vagy más hatósági védnökség alatt állanak, a melyeken való részvétel ennél fogva a körülményekhez képest az illetők figyelmébe ajánlani lehet: jövőre esetről-esetre az alulírt kamarával közölni fogja úgy, hogy ekként módunkban lesz az illetőket mindazon kiállításoktól visszatartani, a melyekben való részvétel teljesen czéltalan, a mennyiben azok az ipar érdekeinek rovására csak közönséges nyereszkedési vállalatok.

Aradon, 1897. évi augusztus hó 9-én.

Az aradi kereskedelmi- és iparkamara:

Kristyány János,
elnök.

Edvi Ilés László,
h. titkár.

Színház.

M a k ó Lajos szegedi színtársulata tegnap kezdte meg előadásainak sorozatát a Du Maurier hírneves regényéből készült *Trilby* v e l. melyet a vgszínház nagy sikerrel hozott színre, s mely a fővárosban rövid idő alatt 50-nél több előadást ért meg. A kiválóan érdekes darab előadását színtársulatunk hetfőn megismétli, bizonyára ismételt ház előtt. A darabról és az előadásról jövő számunkban fogunk megemlékezni.

A k é k a s s z o n y. Louis Varney pompás operettje, a népszínháznak egyik legkiválóbb újonsága kedden kerül bemutatásra Szarvason. Ez a darab mentette meg a népszínházban az operette becsületét. Rég idő óta csupa rövid életű, gyöngye zenéjű és silány szövegű operette újonságok kerültek színre a fővárosban is, míg végre a K é k a s s z o n y „beütött”. Hatalmas zenéje és ügyes, regényes, mulattató librettója van e darabnak, mely sokáig fog műsoron maradni. Nálunk a főszerepeket R. Réthy L., Szende Anna, Ráday T., Juhász né, Stoll, Krémer, Szilágyi D. és Réthy J. adják.

J u h á s z S á n d o r n a k. a szép hangú baritonistának és népszínmű énekesnek neve a múlt számunkban közölt társulati névsorból tévedésből kimaradt.

előttem, csak egy eszményi szép lény képe töltötte be előttem az egész mindenséget.

Egy pillantást vetve reá és halálisan beleszerettem. — Mit? Egy ilyen égi teremtség lakik szomszédomban és én ma látom először?

— Adieu Madelène, adieu százszáz! kiáltottam földhöz vágva czilinderemet. Ezt a lányt kell nőmül birnem!

S egészen kihajoltam az ablakon, hogy minél jobban láthassam a bájos leányt.

A madárka még tolyton hangosan csiesergett, én énekeltem egy szerelmes dalt, de a madártulajdonosnője fel sem pillantott, egész gyönyörűséggel dédelgette madárkáját.

A kalit fényes rácsainál esemegéztette kis kedvencét; a bohó madárka vágyakodva csipegette a feléje nyújtott czukrot.

Egyszerre, hogy, hogy nem? megszájtotta a hölgy a kalitot, az ajtó hirtelen kipattant és mielőtt ideje lett volna bezárni, huss — kiröpült a kis madár.

— Szent isten! — hallottam egy esengő hang sikolyát.

Szivemig hatott e hang.

Meg kell fognom a madarat, meg bármi módon is. Mereven néztem utána, a mint ide s tova tipegett a ház párkányzatán, mereven, mihatha meg akartam volna igézni.

— Ide röpj! ide be hozzám! akarom, parancsolom! — szóltam nagyot toppantva lábammal.

A madárka először végig ugrált a ház párkányzatán, azután párszor felropult a szomszéd ablakok felső szélére.

— Ide röpj! — kiáltottam erőset toppantva és le nem véve merev tekintetemet a kis szökevényről.

A madár hirtelen nagyot röpött, átszállt oldalomra és huss — be a szobámba.

— Győztem, győztem! onyém a madár, onyém lesz urója is!

Betettem az ablakot és fogva volt a szökevény. Zsebbelmet rádobtam a szőnyegen társdan pihegő kis állatra, felvettem az imént földhöz csapott kalapomat és indultam zsákmánnyal szívem bálványához.

Oh! az az öröm, melylyel fopadt, mikor meglátta madárkáját kezem közt; aztán milyen remegve nyújtott kezet, mikor megköszöntö, hogy meghoztam „drága kis jószágát.”

Nem beszélgethettem vele sokáig. Mamája dorgálta ügyetlenségét és ő pirulva sütötte le szemét.

Távotam, de előbb engedélyt kértem, hogy másnap utána nézhessenek nem-e ártott meg a szabadság-vágy a kedvenc madárkának.

— Örülni fogunk a szerencsének, — szólt kedves zengzetes hangon — mely hálára kötelezett, hogy meghozta már elveszettnek vélt kicsikém. Csak tegnap kaptam, még szokatlan nálunk. Az ajtóig kísért: heves esőket nyomtam picizny kezére.

Ő ijedten lépett vissza.

Szerelemtől szédülve léptem be szobámba.

— Lehetséges hát? Szerelmes vagyok. Igen, igen, meglátni, megszeretni és megismerkedni vele egy rövid fél óra műve volt.

Oh, az a madárfüty, mely felé irányozta figyelmet, oh, az a madárfüty, milyen más irányt adott gondolkozásomnak, érzelmeimnek, mennyire átváltoztatta életerveimet.

De hát ki is ő?

Még azt nem tudtam. Mit nekem akárci! Szeretem, szeretem s ez elég. Nem kell nekem többé a vagyon, gazdagság!

Új életterv tárult egyszerre elém.

Szorgalmas, munkás élet, kedves szeretett feleség! boldog családi kör, kicsiny apróság jobbról-balról.

Igen, igen, több boldogságot fog ez nyújtani, mint az ellenszenves feleség százszázai.

— Hogyan is gondolhattam eddig is Madelène-t elvenni, kinek látására hideglelést kapok? — töprengettem. — Nem, többé nem tudnám, most, hogy a szerelem tüze szívemben lángra gyúlt.

S többé nem csodálkoztam fiatal barátaimon, hogy szerelmes szívvel bolondságokra is vetemedtek: annyi bolond terv villant meg egyszerre agyamban.

Igen, holnap már átmegegyek, megkérem! Ő is szeret, neki is szeretnie kell. Hogyan visszahökken, mikor kezét megcsókolom. Oh, az a zavar, az elárulta szerelmét!

S másnap azt a bolondot tettem, hogy már hajnalban egy pompás virágbokréttát küldtem szöke imádottnak.

A csokrot elfogadta.

Ez sokra bátorított.

Alig vártam a feltizenkettőt.

Ismét gálába csaptam magam és a helyett, hogy a dúsgazdag bankár palotája elé hajtottam volna, átmentem imádott vis-à-vis-em szerény lakásába.

Ő maga nyitott ajtót.

— Bocsanat zavarom!

— Távolról sem uram! — felelt kecses fejbőlintással.

— Hogy van a madárka? — kérdeztem, mikor elfoglaltam a számomra kimutatott helyet.

— Pompásan érzi magát, olyan szikaj, olyan dévaj, alig győztem czukorkáját felszedni, minduntalan lelőki és szerte szórja kendermagját.

— Bohó kis madár!

— Valóban bohó és ügylászik nagyon szereti a virágokat. Ma, mióta azt a gyönyörű bokréttát közelébe helyeztem, fel nem hagyott a fütytyel. Szép is az a csokor!

— Ah, tetszik! Oh, bár tetszenék a küldője is!

— Küldője? az is tetszik én nekem, bizony nem volna helyes, ha nem tetszenék a völegényem!

Pedig a derék énekes ugyancsak erős oszlopa a jeles színtársulat opera- és operette személyzetének. Hatalmas, érezes haritonja kiválóan alkalmas az operákra, de játékkával is — különösen népszínmű szerepeiben — szép sikereket tud elérni. Juhász különben közönségünknek régi kedves ismerőse, s így nem szorul dicséretre.

Színház műsora: Hétfőn aug. 16. Trilby. Kedden aug. 17. A kék asszony. Operette, előszőr. Szerdán aug. 18. Mariana. Színmű, előszőr. Csütörtökön aug. 19. A garasos alispán Vigjáték, előszőr. Pénteken aug. 20. Vik László szomorújáték. Díszelőadás. Szombaton aug. 21. Kapitánykisasszony. Operette. Vasárnap aug. 22. A gyimesi vadvilág. Népszínmű, előszőr. Vasárnap délután Nebánt virág. Operette.

Ujdonságok.

— **Képviseleti közgyűlés.** Szarvas város képviselő-testületének 12. rendkívüli közgyűlést tartott a közgyűlésnek 16 tárgya volt, melyet a képviselőtestület azonban az idő rövidsége miatt le nem tárgyalhatott. A közgyűlés lefolyásáról jövő számunkban fogunk részletes tudósítást közzé tenni.

— **Hivatalos hirdmény.** A község décsi és temető alatti szántó földje folyó hó 17-én d. e. 10 órakor nyilvános árverés útján haszonbérbe lesz kiadva.

— **Békésmegye és a szocializmus.** Békésmegye közgazdasági bizottsági ülésén Havari Dániel kérdést intézett, hogy a jövő év aratási sztrájk leküzdése érdekében mentek-e földerítő föltérjesztések. Lukács György dr. főispán megismertette a bizottsággal föltérjesztését, egyúttal bemutatta az összes adminisztratív közegek dolgozóit. Javasolja az 1873. XIII. t.-cz. 18. §-ában feleltetett munkásigazgatási rendszer föntartását s kiterjesztését. Megtorló intézkedések foglalandók a szerződészek és munkahagyókra; szigorú megtorlással kell föllépni mindazok ellen, akik a munka el nem vállalására, abbahagyására vagy a munkás túlzott követelésére szóval, írásban vagy sajtó útján izgatnak; végül a főispán lendülettel érveléssel mutatja ki, hogy az egyesületi jog további tálalmazásának meg kell szünni. Hiábavaló volt a tilalom, mert a munkások a legéberebb hatóságot is kijátszhatják és munka között, kint a határon is fejtegetik tanácsukat, ellenben a hatóság tekintélyt nyer, ha nem kell amugy is hiábavaló módon zaklatni a szocialistákat. Ugyanezen ülésen a vármegyei alispán is jelentést mutatott be az aratási sztrájk tanulságairól. A sztrájkra való törekvés nem mindonitt állapítható meg, de ott, ahol a szocializmus ki van fejlődve, túlzott követelést támasztottak a munkások.

— En, a völgyénye! — kiáltottam tédre omolva és megragadva mindkét kezét.

Hedten ugrott fel.

— Uram, hát én küldte? . . .

Nem fejezhette be, az ajtó felnyílt és azon Madeléné fivére lépett be.

— Béla, Béla csak hogy itt van! Oh, rémületes! Ez az ur állt! Ah, engedje kérem. Oh, hogyan néz rám. Valóban iszonyuan nézhettem, miközben kezeit göcsösen szorítottam szívemhez.

De Béla megjelenése eszemre térített.

— Ödön, mit jelentsen ez?

Nem tudtam mit feleltem, vagy feleltem-e egyáltalán valamit. Eszeveszetten rohantam haza és egy két-ségbeszéd közt eltöltött álmatlan éj alatt rá jöttem, hogy míg én Madeléné után vadásztam, addig szép vis-à-vis-emel barátom ablakaimból ismerkedett meg és biztosította saját boldogságát.

Másnap haza utaztam ide birtokomra. Rendbe hoztam gazdaságomat. Paraszt lettem. Jártam a béresek után, raktam velük az asztalokat, felkeltem a nappal, feküdtem a tyukokkal, elparlagosodtam.

En vagyok a vidék legjobb gazdája, legrendezettebb vagyoni helyzetem. S ezt mind a madárfüttynek köszönöm.

Milyen luppá lehettem volna, ha akkor Madelént megkérem és száz zreiben daskálkodhatom, ha szívemben nem költ szerelem annak a menyasszonynak, kinek nővért indultam megkérni, hogy talán örökké szerencsés lenni tegyen.

Igy a madárfütty elterelt utamról.

Ők mind a hárman boldogok. Madeléné is talált derék jó férjét, ki őt jobban megbecsüli, mint én, a partí vadász lettem volna.

De ne higgyétek ám, hogy boldogtalan vagyok.

Szívembe zártam a szerelem Béla neje iránt, kit csak álmaimban láttam viszont, megnyugást lettem a munkában és megmaradtam aglegénynek.

Törekedtek fix munkabérre. Komoly jelenség, hogy a mozgalmat szájhősök vezetik s a szocialista sajtó délibábos ígéréte elvakítja a fölművelteket. Csak törvényhozási orvoslás lehetséges. Havari Dániel azt kívánta, intéztessék föltérjesztés az iránt, hogy a részre való munka föntartassék, mert a munka minőségére és a munkások buzgalma föltétlenül szükséges. Megengedi, hogy rossz termés esetén a kereseti minimum szabályozandó. Az alispán jelentette, hogy a bérfelemlési törekvés a cséplési munkánál is ugyancsak jelentkezik.

— **Allami iskola.** Békésmegye közgazdasági bizottsága Rezey Szilviusz kir. tanfelügyelő indítványára föltérjesztést intéz a közoktatásügyi miniszterhez, hogy Békésmegyében 20 állami iskola engedélyeztessék.

— **Nyilvános nyugtázás.** Az egyetemi és akadémiai polgárok f. hó 8-án tartott jótékonycélú táncmulatsága erkölcsileg nagyon szépen sikerült, volt jókedv, vidám tánc kiválóan kiviradig, a gyönyörű esendes éjjel is kedvezett a mulatságnak. Anyagilag azonban a siker nem konstáltható, mert a közönség kevés számban való részvétele miatt a befolyt belépődíjak teljesen nem fedezték a kiadásokat. Fölülfizettek a következők: Dr. Déri Henrik, Lusztig Sándor, 1 f. 50 krt. Dr. Mázor Elemér, Danes Ferencz, Bielek Zoltán, Ponyiczky Máté, Kazinczy N. Dr. Glasner Adolf 1 f. 50 krt. Danes Béla, Petrics Béla, Kristoffy János, Szűle Kálmán, Csapó Soma, Szichta Tivadar, Schiff Jenő, Frisch Ignác 50 krt. Golián Soma 20 krt. Összesen 13 f. 20 krt. Ezen összeghez hozzászámítva a rendezőség által a jótékonycélú adományozott 10 f. 50 krt., a „Békésmegyei egyetemi ifjak köre“ segély alapjának gyarapítására 23 f. 29 krt. lett elküldve. A jótékonycélú érdekében tett föltérjesztéseket ismételt megköszönjük és egyben itt említjük fel, hogy városunk szeretett országgyűlési képviselője nagyméltóságú gróf Csáky Albin úr költségeink fedezésére 10 f. 50 krt. kegyes adományozni, melyet szintén ezuton köszönnünk meg. A rendező bizottság.

— **Börzejátékosok Mező-Berényben.** Terjed a korszellen, véz az alföldi poezis! Nemesek abban nyilvánult ez, hogy zakatoló lokomotív füstöli keresztül a hajdan megmérhetlen rónaságot, hanem a nép lelke is hozzásimult már a modernséghez s elveszti báját, eredetiségét a magyar paraszt typus, lekopatja ezt róla a modern élet szükségére. Míg pár évtizeddel ezelőtt a malom alatt ütötte a „töktizest“ a magyar paraszt, ma már nem elégszik meg ezzel a szolid vasárnapi mulatsággal, hanem élelmes ügynökök által rábeszélve szerencsét próbál a milliók műhelyében — a börzén is. Mező-Berényben egy pár földműves ember a héten hatalmas összeget nyert a budapesti börzén s valószínű, hogy erre nem fog egyik som retirálni s hamarosan el fog terjedni a börzejáték a nép között, persze az első krach-ig. Mert a börze veszedelmesebb ám, mint a huszonegy!

— **Öngyilkosság.** Biró Rozália 16 éves öcsödi leány f. hó. 7-én a Körösbe ugrott, s abba belefult; holtestét csak 9-én reggel 5 órakor tudták kifogni, amikor is a víz a hullát már a felszínre hozta. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

— **Országos gazdasági muzeum.** A földművelésügyi miniszter a gazdasági körökben általánosan nyilvánuló óhajnak eleget teendő, Budapestben egy országos gazdasági muzeum létesítését vette czélba. Ezen muzeum keretében egy könyvtár is állítatik fel, a melynek czélja módot nyújtani ugy a gazda, mint a nagy közönségnek arra, hogy a hazai gazdasági ágak összes vívmányairól kiadott műveket megismerhesse és azokból tanulságot merithessen. A miniszter a könyvtár teljesége érdekében Békésvármegyét is felhívta, hogy a vármegyében meglelt közgazdasági érdekű művek, leírások, térképek stb. egy-egy példányát a muzeum részére küldje meg.

— **A hesszeni légy.** A földművelésügyi miniszter az összes törvényhatóságokhoz a következő rendeletet küldte: A hesszeni légy (Cecidonia destructor) ez évben is még jelentékeny károkat okozott az ország egyes részeiben. Azon czélból, hogy a hesszeni légy ellen való védekezési eljárás, — de különösen az eddig leg-sikeresebbnek bizonyult csalogató vetések alkalmazása — az egész ország területén ott, ahol szükséges, mulhatatlanul és pontosan fogantatba vétessék: felhívom a törvényhatóságokat, hogy azon esetben, ha a hesszeni légy a törvényhatóság területén ez évben is fellépett volna, a hivatalbeli elődóm által 1894. évi augusztus hó 7-én 46,414. szám alatt valamennyi törvényhatóságnak kiadott s általam 1896. évi július hó tizedikén 41,945. szám alatt megújított körrendeletben foglaltakat, illetőleg a csalogató vetések alkalmazásának módját, a vármegyei gazdasági bizottságának a lehető legkiterjedtebb módon hozza tudomására és a védekezési eljárás pontos végrehajtását a legszigorubbán ellenőriztesse. A legkisebb mulasztás esetén hozzám azonnal s esetről-esetre jelentést tegyen. Az 1894. évi augusztus hó hetedikén 46,416. szám alatt kelt körrendelet másolatát az alábbi kiegészítéssel: Minthogy a learatott gabonafélék takarítása közben sok mag kipereg és nyáron ki is kel, az ilyen kizöldült szántóföld [zöld-tarló, árva-búza,

árva-rozs) ugyanazzal a jelentőséggel bír, mint az ajánlott csalogatóvetés, amennyiben az augusztus, vagy szeptember hónapban rajzó hesszeni légy ezt a zöld tarlót is ellepi, azért tehát az előle szántóföldök kihajtott vetésének az őszi vetés előtt való leszántása épp úgy szükséges, mint a csalogató vetésnek is — kiadom.

Nyiltér.

(E rovatban közlöttekért felelősséget nem vállal a szerk.)

Kivonat.

A „Szarvason időző egyetemi és akadémiai ifjak“ 1897. évi augusztus hó 9-én Szarvason délután 6 órakor tartott gyűléséről felvett jegyzőkönyvből.

Jelen vannak: Danes Szilárd, Dérczy Ferencz, Fisbein Aladár, Goldberger Ölon, Groksza Mihály, Liszka Nándor, Marcsék Ferencz, Margócsy Gyula, Martos József, Melis István, Nagy Ferencz, Pálka Pál, Robitsek Jenő, Sárkány János.

Elnök megnyitja az ülést és a jelenlevők üdvözlése után felteszi a kérdést, vajjon: „Helyesnek találja-e a gyűlés Martos Józsefnek a mulatságon a soupeccsárdás alatt tanúsított magaviseletét, táncrendezését és minő megtorlást óhajt venni a gyűlés Schiff Jenő úrnak ugyanekkor a rendezőség irányában elkövetett sértéséiért?“

Több hozzászólás és megvitatás után a jelenlevők egyhangulag kimondják, hogy Martos József úr eljárása teljesen correct volt és mint táncrendező helyesen járt el akkor, a midőn nem az egyesek akarátát, hanem a közönséget tartotta szem előtt és ennek megfelelően intézkedett, miért is eljárásáért köszönetet mondanak.

Kimondják a jelenlevők, hogy a Martos Józsefnek, mint táncrendezőn Schiff Jenő által elkövetett sérelmet teljesen magukévé teszik és ezen sérelem megtorlásaképpen Schiff Jenőtől elégtételt kérnek. stb. stb. Km.

Alíráások. — Jelen kivonatos másolat hitelűl:

Dérczy Ferencz s. k.

Pálka Pál s. k.

Tekintetes

Robitsek Jenő és Dérczy Ferencz uraknak Helyben.

Az egyetemi ifjúság által folyó hó 8-án rendezett táncmulatság rendező bizottságának Schiff Jenő úr elleni becsületbeli ügyében megbízásunk folytán eljárunk.

Eljárásunk eredményeként van szerencsénk Önökkel közölni, miszerint Schiff Jenő úr előttünk kijelentette, hogy a jelzett táncmulatság alkalmával eljött, a rendezés mikéntjére vonatkozó szavaival a rendezőségét sérteni egyáltalán nem akarta és sajnálkozik a felett, hogy szavai tévedésből ekként magyaráztattak.

Schiff Jenő úr e nyilatkozatával — véleményünk szerint — a rendező bizottságnak kellő elégtételt szolgáltatott, miért is a felmerült ügyet részünkről lovagias uton befejezettnek tekintjük.

Midőn kérjük, hogy e soraink tartalmazhat a rendező bizottság összesétével közölni szíveskedjenek, kitünő tisztelettel vagyunk

Szarvason, 1897. augusztus 10-én.

Dr. Mázor Elemér, s. k.

Dr. Glasner Adolf, s. k.

Tek. Martos József úrnak

Szarvas.

Kedves barátunk!

A folyó hó 8-án közted és Schiff Jenő ur között felmerült lovagias ügyet alulírottak megbízásod folytán következőleg intéztük el:

Alulírottak mint megbízottaid a kitűzött helyen és időben, az ellenfél segédei előtt megjelenvén, megbízásunkat előadva, tőlük a kérdéses alkalommal személyed ellen irányuló: „maga még gyerek“ kifejezésért elégtételt kértünk.

Erre az ellenfél segédei felük nevében kijelentették, hogy felük nem a fent említett, hanem „maga még hozzáam képost gyerek“ kifejezést használta. Ebben ő sértést nem lát és evvel sérteni Téged nem akart s a történetek felett sajnálkozását fejezi ki.

Ez alapon mi alulírottak. Nevedben kijelentettük, hogy te a Schiff Jenő ur által kifogásolt intézkedésekkel őt sérteni nem akartad, midőn azek megtételére magad, mint rendező jogosítva érezted. Amennyiben azonban ez eljárással magát Schiff Jenő ur sértve érezté, a történetek felett sajnálkozásodat fejezed ki.

Évvel az ügy ugy az ellenfél segédei, mint részünkről befejezettnek mondatott ki.

A tárgyalásról felvett jkvét csak holnap fogjuk kezzeidhez juttatni, miután ennek lemásolása váratlanul közbejött s előre nem látott okokból, ugy az ellenfél segédei mint a mi részünkről történt kölcsönös beleegyezés folytán elhalasztottat.

Ezen körülmény azonban reád nézve teljesen irrelevant, mert a jkv. conceptusa az ellenfél segédeinek indítványa folytán azon határozott kijelentéssel iratott alá, hogy azon változtatás vagy bármiféle módosítás többé absolute nem eszközölhető.

Midőn kérünk, hogy mindezt tudomásul venni szíveskedjél, vagyunk

Szarvason, 1897. augusztus 10-én

őszinte üdvözléssel

igaz barátaid:

Déreczy Ferencz s. k.
Robitzek Sándor s. k.

Jegyzőkönyv.

Felvételt Szarvason 1897. augusztus 10-én a „Központi“ kávéházban Schiff Jenő ügyvédjelölt és Martos József urak között felmerült becsületbeli ügyben.

Jelen voltak alulírottak:

Déreczy Ferencz és Robitzek Sándor urak, mint Martos József úr megbízottai elégtételt kérnek felök nevében Schiff Jenő úrtól a felükkel szemben a f. hó 8-án tartott táncmulatságon történt összeszólalkozásuk alkalmával használt és általa sértőnek talált azon kifejezésért, hogy „maga még gyerek.“

Huszerl Sándor és Salacz Ferencz urak, mint Schiff Jenő úr megbízottai kijelentik, hogy felük nem a kifogásolt és sértőnek talált „maga még gyerek.“ hanem „még hozzám képest gyerek“ kifejezést használta, a miben semmi sértést nem lát és ezen kifejezéssel Martos József urat egyáltalán sérteni nem akarván, a történet felett sajnálkozását fejezi ki.

Déreczy Ferencz és Robitzek Sándor urak, mint Martos József úr megbízottai Schiff Jenő úr megbízottai nak fenti előadása alapján kijelentik, hogy Martos József úrnak szándéka nem volt Schiff Jenő urat sérteni, miután mint rendező járván el, magát jogosítottnak érezte a Schiff Jenő úr által kifogásolt intézkedések megtételére. — A mennyiben azonban Schiff Jenő úr ezen eljárásában magát sértve érezte, a történet felett sajnálkozásukat fejezik ki felük nevében.

Ezzel az ügyet részünkről befejezettnek nyilváníttjuk.
K. m. f.

ifj Salacz Ferencz s. k.
Huszerl Sándor s. k.
mint Schiff Jenő úr
megbízottai

Déreczy Ferencz s. k.
Robitzek Sándor s. k.
mint Martos József úr
megbízottai.

Közgazdaság.

A szőlők trágyázása.

A szőlők trágyázása terén az utóbbi évtizedben igen sok vizsgálat hajtattott végre, amely vizsgálatok eredményéből a szőlők okszerű trágyázására vonatkozó szabályok habár egészen általánosságban — megállapíthatók. Általánosságban mondom azért, mert a szőlők trágyázásánál is ép úgy mint a kultúránövények trágyázásánál nem lehet oly különleges trágyázási szabályokat felállítani, a melyek minden körülmény közt alkalmazhatók, minthogy a trágyázás eredményére rendkívül sok körülmény, így p. o. az éghajlati viszonyok, a fekvés, a talaj minősége stb. foly be, amely viszonyok pedig minden helyen mások és mások. Az általános szabályok röviden a következőkben foglalhatók össze:

1. Mily időközben trágyázunk a szőlők alá?

Régebben az volt szokásban, hogy a szőlőt minden 35 évben trágyázták meg. A legtöbb helyen azonban a szőlő trágyázását teljesen fölöslegesnek tartották, vagy legfeljebb csak 10—20 év mulva trágyázzák be. A vizsgálatok eredményéből kitűnt az, hogy a szőlőt minden évben meg kell trágyázni, a midőn is a termések biztosabbakká válnak, de egyúttal, a szőlőnek mindig kész tápanyagok állván rendelkezésére, külső kártékony befolyások ellen jobban meg lesz védve, minthogy a vessző erősebben kifejlődhetik.

2. Minő trágyával trágyázzandók a szőlők.

Szőlőket lehet trágyázni elsősorban is istálló trágyával. Az istálló trágyának a szőlőre gyakorolt kedvező befolyását az, aki már egyszer azzal szőlőjét megtrágyázta, bizonyára ismeri. Sajnos azonban, hogy arra, miszerint a szőlők évente istálló trágyával trágyáztassanak be rendszerint a szőlőbirtokosnak nem áll elég trágya mennyiség rendelkezésére. Másrészt pedig vannak oly szőlőhegyek, a hova az istálló trágyát fel-fuvarozni igen nagy költségbe kerül, vagy pedig teljesen lehetetlen a meredek utak következtében. Ily esetekben nem marad egyéb hátra, mint az istálló trágyát zöld műtrágyázással pótolni.

Zöld trágyázás alatt értjük azt a trágyázási módot, a midőn a szőlősorok közzé alacsony növésű pillangós virágúakat így p. o. hereféléket csillagfürtöt, szeradellát, esetleg bükkönyt, borsót vetünk, s a zöld trágyát alkalmazott növény virágzása idejében alászántjuk, vagy bekapáltatjuk. A zöld trágyát vetett növény sűrűségénél fogva elnyomja a szőlő közt fejlődő gyomokat, másrészt azonban megátalja a talaj megkérgeződését, megkeményedését. A zöld trágya egyúttal szaporítja a talaj szerves anyagait a humuszt, és — minthogy a pillangós virágnak a levegőből nitrogént vesznek fel, egyúttal a talajt nitrogénben gazdagítja. Hogy a zöld trágyázásnak igazi sikere legyen, szükséges leendő a zöld trágyát vetett növény alá foszforvas és kali trágyát is alkalmazni műtrágya alakjában.

Felhasználhatók továbbá a szőlő trágyázására a műtrágyák is. Számtalan műtrágyázási kísérlet bizonyítja, hogy a műtrágyák segélyével a szőlők termését, továbbá a bor minőségét tetemesen fokozni, és javítani lehet. E célra lehet az egyes műtrágyákat külön is alkalmazni, de legjobb, ha műtrágyázással mind a három legfontosabb tápanyagát a szőlőnek t. i. a kált, nitrogént és foszforvasat megadjuk. Ha csak

nitrogén és foszforvas trágya lesz alkalmazva úgy a vesszők erősebbek, a levélzet dusabb lesz ugyan, de a must minősége alig javul. Nitrogén és kali trágya fokozza ugyan a termést, de ismét a minőség hátrányára.

A vizsgálatok azt bizonyítják, hogy a szőlőnek jó termőerőben való tartására évenként egy hektárra 140 kg. nitrogén, 130 kg. kali és 150 kg. foszforvas szükséges. Ezen tápanyagok fedezhetők: chilisalétróm, kénsavas vagy chlorkali és szuperfoszfátban. A chilisalétróm egy részét helyettesíteni lehet szerves eredetű nitrogén trágyával p. o. vérliszt, szarú hulladékkal, vagy pedig kénsavas ammoniummal, amely a kilopásnak kevésbé van kitéve, mint a chilisalétróm. Dr. Wagner Pál 1 arra = 100 négyzetméter ajánl: 3 kg. szuperfoszfátot, 1.7 kg. chorkalit, 2 kg. kénsavas ammonium és 2.5 kg. chilisalétrómot.

Dr. Bersch minden 50 darab tőkére ajánl 2.5 kg. szuperfoszfátot, 2 kg. kénsavas kált és 2.25 kg. chilisalétrómot.

Fel kell végül említenem azt is, hogy az oly szőlő talajon, a melyek mészből szegények a műtrágyák is kitűnő hatásúak. Műtrágyául, hektáronként 20 q égetett mész ajánlható és minden három évben ismétendő.

— a — a.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő
SZIKES ANTAL.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szarvasi kir. járásbíró, mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. Lusztig Sámuelné és társai végrehajthatóknak Fabó Mátyás örökösei végrehajtást szenvedők elleni 184 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a Fabó Mátyás és neje tkvi tulajdonát képező s a szentandrási 931. sz. tkvben A I. 1 és 3 sz. alatt felvett 260/a hrsz. beltelkes ház és 3073. hrsz. kenderföldre együttesen 456 frt kikiáltási árban, az ugyanazon tkvben A 1. sz. a. felvett 905/67 hrsz. kaszálóra az árverést 20 frt kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1897. évi szeptember hó 21. napján délelőtt 8 órakor a szentandrási község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át vagyis készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, arra az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bírságnál előleges elhelyezéséről kikiáltott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Kir. Járásbíró, mint tkvi hatóság.

Szarvason, 1897. június 3-án.

MÉSZÁROS, kir. jbiró.

HIRDETMEYNY.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, miszerint Pántlika és Görbe utca sarkán (Petyvan-féle házban) levő mészárszékemben naponként frissvágású fiatal marhahus kapható.

Kilója leves húsnak 36 kr. a sütni való húsnak 40 kr.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve vagyok

teljes tisztelettel:
Cséke Gyula,
mészáros.

Naponta friss

Csemege szőlő

kapható

NYÁCSIKS. UTÓDÁNÁL

Szarvason.